

Saksprotokoll

Utvalg: Formannskapet
Møtedato: 15.12.2009
Sak: 446/09

Resultat: Behandlet

Arkivsak: 09/46089

Tittel: HØRING OM FORSLAG TIL ENDRINGER I
ALKOHOLLOVGIVNINGEN HELSE- OG
OMSORGSDEPARTEMENTET

Behandling:

Yngve Brox (H) foreslo på vegne av H, FrP, V og Sp:

Formannskapet er uenig i forslaget om å innskrenke alkohollovens maksimaltider for skjenking med en time. Formannskapet mener dette bør reguleres av kommunene innenfor dagens bestemmelser.

Votering:

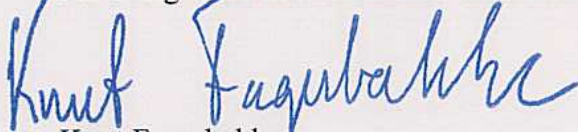
Forslaget fremmet av Brox fikk 6 stemmer (2H, 1FrP, 1V, 1Sp, 1MDG) og ble vedtatt. Innstillingen forøvrig ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

Formannskapet slutter seg til Helse- og omsorgsdepartementets forslag til endringer i alkohollovgivningen slik det er kommet til uttrykk i departementets høringsnotat av 23.09.09, med følgende reservasjoner og tillegg:

- formannskapet fraråder at det innføres en ordning der salgs- og skjenkekontrollørene gis myndighet til å inndra en bevilling på stedet
- formannskapet ber om at det utarbeides sentrale retningslinjer/håndbok om opplæring av salgs- og skjenkekontrollører.
- formannskapet er uenig i forslaget om å innskrenke alkohollovens maksimaltider for skjenking med en time. Formannskapet mener dette bør reguleres av kommunene innenfor dagens bestemmelser.

For øvrig vises til rådmannens saksframlegg.

Knut Fagerbakke
Fungerende ordfører

Kari Aarnes

Sakspapirer for Formannskapet

Saksnr.: Utvalg
446/09 Formannskapet

Møtedato
15.12.2009

HØRING OM FORSLAG TIL ENDRINGER I ALKOHOLLOVGIVNINGEN HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET

Arkivsaknr.
09/46089

Møtedato:
15.12.2009

Møtesaksnr.
446/09

Forslag til vedtak:

Formannskapet slutter seg til Helse- og omsorgsdepartementets forslag til endringer i alkohollovgivningen slik det er kommet til uttrykk i departementets høringsnotat av 23.09.09, med følgende reservasjoner og tillegg:

- formannskapet fraråder at det innføres en ordning der salgs- og skjenkekontrollørene gis myndighet til å inndra en bevilling på stedet
- formannskapet ber om at det utarbeides sentrale retningslinjer/håndbok om opplæring av salgs- og skjenkekontrollører.

For øvrig vises til rådmannens saksframlegg.

Saksframlegg

HØRING OM FORSLAG TIL ENDRINGER I ALKOHOLLOVGIVNINGEN

Arkivsaksnr.: 09/46089

Forslag til vedtak:

Formannskapet slutter seg til Helse- og omsorgsdepartementets forslag til endringer i alkohollovgivningen slik det er kommet til uttrykk i departementets høringsnotat av 23.09.09, med følgende reservasjoner og tillegg:

- formannskapet fraråder at det innføres en ordning der salgs- og skjenkekontrollørene gis myndighet til å inndra en bevilling på stedet
- formannskapet ber om at det utarbeides sentrale retningslinjer/håndbok om opplæring av salgs- og skjenkekontrollører.

For øvrig vises til rådmannens saksframlegg.

Saksutredning:

Bakgrunn

Helse- og omsorgsdepartementet har sendt ut et høringsnotat med forslag til endringer i alkoholloven med tilhørende forskrifter og i vinmonopolloven. Høringsfristen er satt til 23.12.09.

Forslaget gjelder følgende områder:

- Alkohollovens maksimaltider for skjenking foreslås innskrenket med en time
- Kontroll- og reaksjonsbestemmelsene vurderes, og det skisseres en mulig prøveordning for inndragelse av bevilling på stedet
- Det foreslås å åpne for salg i egen virksomhet av egenprodusert alkoholholdig drikk som inneholder inntil 4,7 volumprosent alkohol
- Det foreslås å tillate auksjon av alkoholholdig drikk mellom private i regi av Vinmonopolet. Videre foreslås det å oppheve forbudet mot auksjon av alkoholholdig drikk mellom næringsdrivende
- Bevillingsgebyrene foreslås justert
- Aldersbestemmelsene foreslås presisert og unntaket for fagbrev foreslås utvidet
- Det foreslås å fastsette unntak fra tvisteloven § 1-5
- Endringer knyttet til statistikkinformasjon foreslås
- Tilgjengelighet til salgs- og skjenkesteder vurderes
- Vinmonopolloven § 12 foreslås endret
- Innarbeiding av alkoholforskriftens gruppebetegnelser på alkoholholdig drikk i alkoholloven foreslås
- Endringer knyttet til betegnelsen flaske og til mengdeangivelser foreslås

I tillegg foreslås en endring av feil henvisning, feil i overskrift i alkoholloven kapittel 3 samt endringer som følge av at Helsedirektoratet har skiftet navn (tidligere Sosial- og helsedirektoratet).

Rådmannen vil i det følgende omtale forslagene.

Til kapittel 2 - Maksimaltider for skjenking av alkoholholdig drikk

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår at alkohollovens maksimaltider for skjenking av alkoholholdig drikk innskrenkes med en (1) time, slik at skjenking av alkoholholdig drikk i gruppe 3 blir forbudt mellom kl. 02.00 og 13.00. Skjenking av annen alkoholholdig drikk blir forbudt mellom kl. 02.00 og 06.00. Pr dags dato er maksimaltiden kl. 03.00. Innføringen av en lovfestet maksimaltid for skjenking ble vedtatt i 1997 på bakgrunn av stadig lengre åpnings- og skjenketider.

Departementet har på side 9 i høringsnotatet vist til at alkohol er det rusmidlet som forårsaker mest sosiale og helsemessige skader og at begrenset tilgjengelighet av alkoholholdig drikk fører til begrenset forbruk og derved også til en begrensnings i alkoholrelaterte skader og problemer. Fra høringsnotatet hitsettes: "Ifølge Sirius viser en rekke studier at alkoholberuselse er en viktig årsak til en betydelig andel av voldstilfellene. Videre viser en rekke studier at jo mer man drikker og jo oftere man drikker seg beruset, desto større er sannsynligheten for at man er involvert i voldssituasjoner. Mer enn halvparten av noen av voldstypene i disse studiene kan tilskrives det store flertallet av alkoholkonsumenter som ikke er i høyrisikogruppen, men som nå og da drikker seg beruset. En undersøkelse av alle voldssaker ved Oslo legevakt i løpet av ett år viste at 64 pst. av de skadde var alkoholpåvirket. En oppsummering av internasjonal forskning viser at endringer i skjenketider følges av endringer i voldsomfanget. Når skjenketidene øker, får man mer vold og omvendt. Det er i denne sammenhengen også viktig å se helheten i alkoholpolitikken. De viktigste regulatoriske virkemidlene på alkoholområdet må sees i sammenheng, da de forskjellige virkemidlene forsterker og utfyller hverandre. En innskrenkning av alkohollovens maksimaltider for skjenking vil være et grep som fører til begrenset tilgang til alkohol."

Videre hitsettes: "En ytterligere innskrenking av de maksimale skjenketidene vil innebære en begrensnings i kommunenes alkoholpolitiske frihet. Oppslutningen om den kommunale friheten på alkohollovens område har generelt sett vært stor. Argumentet knyttet til kommunenes frihet er at den enkelte kommune er nærmest til å se de lokale forhold og hvilke utfordringer som melder seg. Inntrykket fra mediedebatten knyttet til fornying av bevillinger i 2008 er at man i

Trondheim kommune

en del kommuner har fått en økt bevissthet rundt skjenketidene, og enkelte kommuner har som en følge av dette redusert skjenketidene. Helse- og omsorgsdepartementet er likevel av den oppfatning av at dette ikke er tilstrekkelig. De reduserte skadevirkningene en slik lovendring kan innebære for den enkelte og for samfunnet, må tillegges betydelig vekt. Kommunene beholder i stor grad sin frihet gjennom muligheten til å fastsette skjenketider innenfor de lovbestemte rammene.”

Departementet skriver følgende om økonomiske og administrative kostnader: ”En innskrenking av skjenketidene må antas å få økonomiske konsekvenser for næringen. På den annen side vil departementet understreke at en skjenkebevilling er en tidsbegrenset rettighet som kun kan gis for inntil 4 år. Dersom en lovendring skulle tre i kraft fra 1. juli 2010, vil altså bevillingsperioden som gjenstår være to år. En lovendring som beskrevet her, vil også føre til mer like vilkår for næringen på tvers av kommunegrenser. De alkoholpolitiske konsekvenser en innskrenking av skjenketidene må antas å ha for samfunnet, må tillegges betydelig vekt.”

Skjenketid i Trondheim

Fra høsten 2000 ble det i Trondheim innført differensierte skjenketider. Den alminnelige skjenketiden var – som før – til kl. 02.00, mens de skjenkesteder som ble klassifisert som ”danserestauranter med utvidet skjenketid” fikk anledning til å skjenke til kl. 03.00. Ordningen ble avvirket i 2004 og i bevillingsperioden 2004-2008 fulgte skjenketiden alkoholovens maksimaltid (kl. 03.00). Skjenkesteder med beliggenhet i bomiljø utenfor Midtbyen kunne - da som nå - få begrenset skjenketid til kl. 01.00.

Ved evalueringen av bl.a. forskrift om åpningstider for serveringssteder og om salgs- og skjenketider for alkoholholdig drikk m.v for Trondheim kommune i forbindelse med fornyelsen av salgs- og skjenkebevillingene i 2008 skrev *Sør-Trøndelag Politidistrikt* følgende: ”I den tiden volden har økt mest har det skjedd en endring i skjenkepolitikken i Trondheim, ved at den alminnelige skjenketiden er utvidet til kl. 03.00. Vår erfaring med dette er at publikum/kunder kommer senere til byen etter lengre vorspiel. Publikum er mer beruset, og blir trette utover natten. Forskning som er gjort av bl.a. Elin Bye, 2007 viser at økt alkoholinntak kombinert med tretthet gir økt risiko for voldshandlinger. En høy beruselsesgrad så vel hos offer som gjerningsmann, øker risikoen for skadeomfanget. En overstadig beruset person vil være mindre i stand til å forsvare seg, og mindre i stand til å flykte fra et fysisk angrep. Overstadig berusede mennesker er derfor også mer utsatt for lengre sekvenser av fysiske angrep, noe som øker skadepotensialet.

En annen endring som følge av skjenkepolitikken utvikling, er en økning av vare- og tjenestetilbudet til publikum. De markedsøkonomiske interessene gjør bruk av større deler av døgnet og ukedagene enn bare for noen år siden. I Trondheim er det etablert flere døgnåpne kiosker og spisesteder som tilbyr varer til publikum. Politiet registrerer at mange av byens brukere oppsøker disse stedene etter at restaurantene har stengt. Tilbudene er ikke tilpasset folkemengden og heller ikke det faktum at flesteparten av publikum er beruset, trett og har i situasjonen en lav terske for å takle frustrasjoner og konflikter. Politiets statistikk i Trondheim viser at mange av voldssakene skjer inne på eller i tiknytning til kiosker og andre etableringer som selger mat om natten.

Endring av skjenkepolitikk og tjenestetilbud setter rammer for utelivskulturen. Kulturen, eller normene, påvirker publikums forventninger og praksis til utelivet. Det igjen påvirker hvilket publikum som ønsker å benytte seg av byrommet på disse tidspunktene. Omtale og forventninger om høy grad av beruselse og utsikter til mulige konflikter vil kunne trekke til seg personer som ytterligere forsterker en negativ atferd og normdannelse.

Som en konsekvens av den negative utviklingen vi har registrert i Trondheim de senere år er vi av den mening at tiden for salg og skjenking av alkohol innendørs bør reduseres til kl. 0200. Ideelt sett hadde det fra politiets side også vært ønskelig med en differensiering av skjenketidene ved at noen serveringssteder hadde stanset skjenkingen tidligere enn kl. 0200, for å minske presset og tettheten av mennesker i midtbyen i det kritiske tidsrommet. En slik praksis vil kunne ha medført en mer smidig og spredd hjemtransport og ytterligere redusert risikoen for voldsutøvelse. Vi er imidlertid kjent med problemene som ligger i å finne gode kriterier for å differensiere skjenketidene, og har forståelse for at dette er vanskelig ved at det medfører en uheldig konkurransevridning og forskjellsbehandling.”

Bystyret reduserte skjenketiden fra kl. 03.00 til kl. 02.00 med virkning fra 01.10.08 i forbindelse med den nye bevillingsperioden som går til 30.06.12.

Trondheim kommune

Tall fra politiet

Politiet har opplyst at ved å sammenligne perioden oktober 2007 – september 2008 med perioden oktober 2008 – september 2009, ser man en reduksjon på 18,5 % i antallet legemssaker i Trondheim. Med legemssaker menes både legemsfornærmelser og legemsbeskadigelser. I Midtbyen er reduksjonen på 26,6 %. Reduksjonen utenfor Midtbyen er på 10,4 %. Antall legemssaker i Midtbyen har en nedgang på ca 70 % mellom kl. 03.00 og 04.00. Det er viktig å framheve at sistnevnte nedgang ikke har medført at antall legemssaker mellom kl. 02.00 og 03.00 har økt.

Rådmannen gjør oppmerksom på at disse tallene baserer seg på antall anmeldte saker. Til orientering er Midtbyen det området i Trondheim hvor flest skjenkesteder er lokalisert, deriblant flere nattklubber.

Som vist ovenfor har antall anmeldelser gått betraktelig ned i Midtbyen, men det er også verdt å merke seg reduksjonen utenfor Midtbyen. Tallene tyder på at det ikke er grunnlag for å hevde at reduksjonen i skjenketid har ført til mer vold i bydelene utenfor Midtbyen. Det er betryggende at voldsproblemet ikke har forflyttet seg.

Rådmannen er kjent med at Sør-Trøndelag politidistrikt, Sentrum politistasjon, har oversendt tallmateriale til Politidirektoratet som skriver høringsuttalelse. Rådmannen vil derfor i hovedsak henvise til Politidirektoratets gjennomgang av tallene, men legger ved tallmateriale mottatt fra politiet.

I høst ble det arrangert et åpent møte mellom skjenkebransjen, NHO Reiseliv, Næringsforeningen i Trondheim, politiet og kommunen. Det ble da klart at flere i skjenkebransjen er særdeles kritiske til politiet og politiets tall. Rådmannen antar at NHO Reiseliv i sin høringsuttalelse vil redegjøre for sitt ståsted, og vil derfor ikke gå nærmere inn på bransjens muntlige uttalelser.

Ove Sem, Stasjonssjef Sentrum politistasjon, Sør-Trøndelag politidistrikt, skrev i et innlegg i Adresseavisen den 29.10.09 bl.a. følgende: ”I oktober 2008 ble skjenketidene redusert med en time i Trondheim. Fra denne dagen gikk volden ned med nesten 30 prosent. Ett år etter er det fortsatt 27 prosent mindre vold. [...]” Trondheim kommune gjorde en klok – og tøff – beslutning da de valgte å redusere skjenketidene i kommunen. Samtidig har politiet intensivert kontrollen med skjenkestedene og ordensvaktene på utestedene har i ettertid fått bedre opplæring. I tillegg er det bedre rutiner og tettere samarbeid mellom kommunens skjenkekontroll og politiet. Dette har antakeligvis virket inn på den positive utviklingen. Likevel kan ingen av disse faktorene forklare at reduksjonen i antall voldssaker mellom 03.00 og 04.00 er på over 70 prosent. Det er det bare redusert skjenketid som er årsak til. Og helt uavhengig av årsaksforhold – summen er uansett en ønsket trend i Trondheim sentrum: Det utøves mindre vold.”

Det kan altså være flere faktorer som har bidratt til at voldstallene har sunket. I tillegg må nevnes at det ble åpnet konkurs i et sentralt beliggende skjenkested den 23.01.09, noe som kan ha innvirket positivt på tallene. Dette var et 18-årssted med forholdsvis mange legemskrenkelser i tilknytning til skjenkestedet inne og ute. Dette lokalet stod tomt til medio mai 2009. Nåværende bevillingshaver har et noe annet konsept og høyere aldersgrense, og det er nok mindre vold i tilknytning til stedet.

Rådmannen kan for øvrig ikke se at endringer tilknyttet skjenkekontrollene skal ha hatt avgjørende betydning for voldstallene.

Flere i bransjen opplyser at de har tapt omsetning grunnet den reduserte skjenketiden mens andre ikke har opplevd dette. Det er nok spesielt nattklubbene som har merket følgene av den reduserte skjenketiden. For eksempel har en stor nattklubb i Trondheim opplyst at den har mistet 30 % av omsetningen. Enkelte i bransjen har forklart at mange gjester oppholder seg lengre tid på bar/pub i stedet for å dra videre på nattklubb. Dette vil innebære økt omsetning for baren/puben, men tapt

Trondheim kommune

omsetning for nattklubbene.

Salgs- og skjenkestedene må årlig innrapportere til kommunen hvor mange liter alkohol som er omsatt. Tallene for 2009 skal innrapporteres i mars 2010. Tallene vil da vise i hvor stor grad omsetningen er endret.

Om gjestene nå kommer tidligere ut enn før, har rådmannen ikke noe klart svar på. Noen hevder at gjestene til en viss grad kommer tidligere ut, men de fleste er nok av en annen oppfatning.

Det er uansett grunn til å anta at i alle fall deler av næringen opplever tapt omsetning som igjen bl.a. kan medføre færre ansatte. Redusert skjenketid innebærer at gjestene oppholder seg færre timer på byen – forutsatt at de ikke går ut tidligere. En naturlig følge er redusert omsetning av alkoholholdig drikk, spesielt på nattklubbene. Etter rådmannens formening bør tapt omsetning ikke være et avgjørende moment mot å redusere skjenketiden, selv om rådmannen har forståelse for dette er alvorlig for den delen av næringen som har fått minsket sin omsetning. Det viktigste i denne sammenheng er om voldstallene går ned.

Generelt bør man være forsiktig med å begrense individets frihet med mindre det kollektive har fordeler. Redusert skjenketid begrenser individets frihet ytterligere til selv å velge hvor lenge man kan benytte utelivstilbudet ut over natten. Det er imidlertid rådmannens formening at fordelene for det kollektive oppveier for begrensningen i individets frihet. Politiets tall viser at det er mindre vold i Trondheim og byen har dermed blitt tryggere. I denne sammenheng er det også på sin plass å henvise til Ove Sem sitt innlegg i Adressa hvor han skriver: "Bak hver enkelt voldssak finner vi et offer for vold, med enten fysiske skader, psykiske skader eller opplevelse av fornedring og tapt livskvalitet. Konsekvensene er store for familie og pårørende. I forlengelse av voldssakene er det gjerne fravær fra arbeid, fravær fra skole, betydelig ressursbruk innenfor helsevesenet og store sosial utgifter. Etter ett år med redusert skjenketid er det 89 færre voldsoffer i Midtbyen. Vi i politiet mener "den siste skjenketimen" er for kostbar for samfunnet."

Det blir hevdet at det finnes illegale skjenkesteder i Trondheim og at den reduserte skjenketiden har ført til økt omsetning på disse stedene. Slike aktører undergraver bevillingssystemet og etter rådmannens formening er det helt nødvendig at politiet får stengt disse stedene umiddelbart dersom påstandene er korrekte. Det er fullstendig uakseptabelt dersom illegal omsetning overtar for den lovlige omsetningen av alkoholholdig drikk.

Rådmannen har vært i kontakt med Trønder taxi AS. Representanten fortalte at innskrenkningen av skjenketid fra kl. 03.00 til kl. 02.00 ikke har hatt stor betydning for dem. Det var kanskje litt mer spredning på gjestene da skjenketiden var til kl. 03.00, men vedkommende sa at skjenketiden ikke er så viktig. Han framhevet imidlertid at det beste hadde vært differensiert skjenketid med tanke på spredning av gjestene. Formannen i Drosjeeiernes forening i Trondheim er imidlertid av en annen formening hva gjelder skjenketid. Han opplyste at hele byen avslutter festen samtidig, mens det tidligere var en jevnere sig av gjester som skulle ta taxi. Det kan bli lang tid å vente, men køene tas unna ganske bra på grunn av (for) mange drosjeløyver. Hans inntrykk er at gjestene drikker like mye som før, men på kortere tid. Han mener at gjestene drar ut på byen like sent som før.

Basert på de tall politiet har framlagt er det etter rådmannens formening vanskelig å finne noen annen forklaring enn at den reduserte skjenketiden har hatt avgjørende betydning for at volden har minsket i Trondheim. Om dette vedvarer er vanskelig å forutse, og i så måte kommer kanskje lovforslaget noe tidlig. En innskrenkning av de maksimale skjenketidene vil innebære en begrensning i kommunens alkoholpolitiske frihet. Kommunene vil dermed miste muligheten til selv å vurdere hva som er beste skjenketid (sett bort fra muligheten til ytterligere innskrenkning).

Til tross for ovennevnte betenkeligheter, finner *rådmannen* – under henvisning til politiets tall – å

Trondheim kommune

tiltre departementets forslag.

Kontroll- og reaksjonsbestemmelsene

Departementet ber om høringsinstansenes tilbakemelding på om det er hensiktsmessig å innføre en midlertidig prøveordning, der kontrollører av kommunale salgs- og skjenkebevillinger kan gis kompetanse til å inndra salgs- eller skjenkebevilling på stedet, dersom det avdekkes brudd på bestemmelser som har særlig sammenheng med alkohollovens formål.

Departementet skriver følgende: "I opptrappingsplan for rusfeltet har regjeringen uttalt at den vil se nærmere på mulighetene for å effektivisere kontrollen med utøving av salgs- og skjenkebevillinger, herunder muligheter for raskere og strengere reaksjon ved overskjenking og skjenking og salg til mindreårige. Salg og skjenking til mindreårige og overskjenking og salg til personer som er åpenbart påvirket av rusmidler, er alvorlige overtredelser av alkohollovgivningen. Bruk av alkohol har nær sammenheng med en rekke forskjellige skadevirkninger. Tilgjengelighet til alkohol i seg selv (antall salgs- og skjenkesteder, salgs- og skjenketider) har stor betydning for totalkonsum og dermed for skadevirkningene. For i størst mulig grad å begrense skadevirkninger er det viktig at salgs- og skjenkeregelverket overholdes.

Sirus' årlige undersøkelse av kommunenes forvaltning av alkoholloven 2008 (http://www.sirus.no/files/pub/455/Kommunenes%20forvaltning%20av%20alkoholloven%202008_2.pdf) har vist at kommunenes kontroll med salgs- og skjenkebevillinger i liten grad avdekker lovbrudd og at lovbrudd som avdekkes, sjelden får konsekvenser."

Rådmannen vil nedenfor gi sine merknader til enkelte av høringsnotatets punkter.

Til 3.3.1 – Kontroll

Kommunene er ansvarlige for at kontrollørene får nødvendig opplæring, jf. alkoholforskriften § 9-3. Det er ikke gitt sentrale retningslinjer om hvordan opplæringen skal foregå og hvilket omfang den bør ha. Det hender bevillingshavere setter spørsmålsteget ved opplæringen av kontrollørene. Etter rådmannens formening vil det være en fordel å ha slike sentrale retningslinjer å forholde seg til ved opplæring, både av hensyn til bransjen, kontrollørene og de ansvarlige for opplæringen. I Sverige har Statens Folkhälsoinstitut gitt ut "Handbok i tillsyn – Metoder för kommun og polis att minska våld ock skador i restaurangmiljö". Dette bør la seg gjøre i Norge også, uavhengig av det kommunale selvstyre. *Rådmannen* ber derfor om at det utarbeides slike retningslinjer/håndbok. Sannsynligvis vil det være hensiktsmessig å avvente resultatene fra Kontrollprosjektet.

Til 3.5.2 – Vurdering av nasjonale retningslinjer - minstereaksjon

Departementet skriver følgende: "Når det gjelder inndragelse av bevilling har Helse- og omsorgsdepartementet merket seg at enkelte har tatt til ordet for nasjonale retningslinjer med føringer i form av minstereaksjon og lengde på inndragelse. Begrunnelsen for dette er ønsket om at avdekkede brudd på lovgivningen alltid skal føre til reaksjon og at kommunene i større grad skal ilegge strengere reaksjoner. Det hevdes at nasjonale retningslinjer også vil kunne føre til større likebehandling av bevillingssteder på tvers av kommunegrensene."

Departementet konkluderer med at en slik ordning ville innebære et brudd med kommunenes alkoholpolitiske frihet samt at en slik ordning ville fjerne fleksibiliteten som ligger i dagens system, og som etter departementets syn er svært hensiktsmessig. Departementet frykter også at slike retningslinjer vil kunne bli oppfattet av kommunene som bindende i større grad enn intensjonen, også om retningslinjene ikke nedfelles i lov eller forskrift.

Rådmannen tiltrer disse synspunktene. Det er ikke mulig å gjennomregulere alle mulige tilfeller som kan inntre og om det blir gitt nasjonale retningslinjer vil dette likevel ikke føre til en ensartet praksis i hele landet fordi de enkelte kommunene gjennom sin praktisering av retningslinjene vil

Trondheim kommune

kunne komme til ulike resultater.

I Trondheim har vi til orientering ”Retningslinjer for reaksjoner ved overtredelse av alkohollovens bestemmelser”. Disse er ikke utpreget detaljerte hva gjelder angivelse av hvilke overtredelser som medfører hvilke reaksjon. Dette gir bedre fleksibilitet ved vurderingen av egnet reaksjon.

Til 3.5.3 – Vurderinger knyttet til provokasjon

Departementet vurderer her om det skal foreslås at kommunene kan benytte provokasjon i sin kontrollvirksomhet. Eksemplet som blir brukt er salg og skjenking til mindreårige. Departementet viser til Riksadvokatens rundskriv nr 2/2000 – Vederlag til kilder. Rundskrivet åpner for at politiet i enkelte situasjoner kan provosere fram en ulovlig handling for å framskaffe bevis. Flere vilkår må da være oppfylt. Departementet skriver følgende: ”Bakgrunnen for disse vilkårene er hensynet til rettsikkerhet og et krav om forholdsmessighet mellom de midler som anvendes og det som kan oppnås. Et av grunnvilkårene for at den fremprovoserte handling kan ha bevismessig verdi, er at provokasjonen ikke må foranledige en straffbar handling som ellers ikke ville blitt begått. Videre kan provokasjon kun benyttes ved alvorlige straffbare handlinger.”

Under bl.a. henvisning til disse vilkårene, som departementet mener må legges til grunn ved kontrollvirksomhet, foreslår departementet at man ikke åpner for bruk av provokasjon. Departementet påpeker også at man ser det som svært problematisk å bruke mindreårige for å framprovosere lovbrudd.

Det er på det rene at bruk av provokasjon ville ført til flere overtredelser, noe Juventes årlige aksjoner på butikkene viser. Erfaringsmessig er det vanskelig for våre kontrollører å avdekke salg og skjenking til mindreårige.

Til tross for dette støttes departementets vurderinger og konklusjon av *rådmannen*.

Til 3.6.2 – Vurdering av vetorett for politiet i bevillingssaker

Departementet skriver følgende: ”Slik Helse- og omsorgsdepartementet forstår det, ønsker enkelte at politiet skal få vetorett i bevillingssaker, og at dette skal gjelde både i den enkelte bevillingssak og i forhold til kommunens alkoholpolitiske handlingsplan.

Helse- og omsorgsdepartementet vil vise til at en vetorett for politiet i bevillingssaker vil legge sterke føringer på den alkoholpolitiske friheten kommunene har, uavhengig av kommunens alkoholpolitikk. Det har tradisjonelt sett vært stor politisk oppslutning om den alkoholpolitiske friheten for kommunene. En slik endring vil i realiteten innebære en flytting av ansvaret for og behandling av bevillingssaker til politiet. Helse- og omsorgsdepartementet finner på den bakgrunn at det ikke er hensiktsmessig å fremme forslag om vetorett for politiet, da det ville innebære at bevillingssaker i praksis vil kunne bli avgjort av politiet i stedet for av kommunen.”

Som kjent uttaler politiet seg til den enkelte søknad om bevilling, jf. alkoholloven §§ 1-7, 2. ledd, 1-7b og 1-7c. Politiet har også hjemmel til å stenge et salgs-/skjenkested som har bevilling, jf. alkoholloven § 1-8a og serveringsloven § 17. Ved endringer i lokale forskrifter, retningslinjer og alkoholpolitisk handlingsplan vil politiet kunne uttale seg.

Etter rådmannens formening er dette tilstrekkelig og *rådmannen* er enig i departementets konklusjon.

Til 3.6.3 – Vurdering av utvidet adgang for politiet til å stenge salgs- eller skjenkested

Fra høringsnotatet hitsettes: ” Når det gjelder utvidede muligheter for politiet til å stenge salgs- og skjenkesteder

Trondheim kommune

vil departementet vise til at hensynet til rettssikkerhet, herunder kontradiksjon, tilsier at man i størst mulig grad bør forhindre umiddelbar stengning av steder, og at overholdelse av regelverket i størst mulig grad ivaretas av bevillingsmyndighetene eller den bevillingsmyndigheten gir fullmakt. Videre vil departementet bemerke at det er kommunene som er ansvarlige for å kontrollere og følge opp kontroll av bevillingssteder. Kommunene kan ikke fraskrive seg dette ansvaret. Politiet har begrensede ressurser og bør etter Helse- og omsorgsdepartementets syn ikke pålegges et større ansvar for det kommunale salget og skjenkingen av alkohol. Politiet har allerede anledning til å stenge salgs- og skjenkesteder under gitte forutsetninger, og denne adgangen er etter Helse- og omsorgsdepartementets syn tilstrekkelig. På bakgrunn av ovennevnte vil Helse- og omsorgsdepartementet ikke fremme forslag om utvidet adgang for politiet til å stenge salgs- og skjenkesteder.”

Rådmannen slutter seg til departementets syn.

Til 3.7 – Inndragning av bevilling på stedet

Departementet ber om høringsinstansenes tilbakemelding på om det er ønskelig å innføre en ordning der kommunene gis kompetanse til å delegere myndighet til kontrollørene til å foreta inndragning av bevilling på stedet, dersom det avdekkes brudd på bestemmelser som har nær sammenheng med alkohollovens formål.

Formålet vil være å bidra til effektiv kontroll uten at det går på bekostning av kommunenes frihet til å føre en selvstendig og lokalt tilpasset alkoholpolitikk. Gjennom en umiddelbar reaksjon vil den ulovlige virksomheten stoppes og alvorret i brudd på regelverket synliggjøres. Det er overtredelser av aldersgrensebestemmelsene, salgs- og skjenketidsbestemmelsene samt salg/skjenking til åpenbart påvirkede personer som etter departementets syn bør føre til umiddelbar inndragning av bevilling.

Departementet skriver at ”På den annen side vil en slik umiddelbar reaksjon innebære brudd med forvaltningsrettens regler om kontradiksjon. Det kan også være betenkelig at kontrollører som ikke er ansatt i kommunen, skal kunne fatte vedtak om inndragning i de tilfeller hvor kommunen engasjerer andre til å foreta kontroll.”

Det fremmes ikke konkrete forslag til lov- og forskriftsendringer på dette punktet, men departementet går langt i å beskrive hvordan man ser for seg at en slik ordning kunne utformes.

Departementet antar det vil være hensiktsmessig med en frivilling forsøksordning med varighet på for eksempel tre år, og at man kan tenke seg at kommuner som ønsker å prøve ut en slik ordning, må søke om og få tillatelse fra Helsedirektoratet. Dette vil være viktig for å sikre at opplæringen av kontrollørene er tilstrekkelig på bakgrunn av de krav som må stilles til en kontrollør som også skal ha vedtakskompetanse. Reglene om kontrollørers inndragningsmyndighet bør etter departementets syn fastsettes i forskrift og inneholde tilstrekkelig detaljerte bestemmelser om saksbehandling.

Det er departementets mening at vedtak fattet av kontrollører bør behandles på ny av kommunen etter dagens regelverk, og at slik behandling må finne sted innen rimelig tid. Kommunen vil kunne stadfeste, utvide eller forkorte lengden på inndragningen.

Departementet skriver følgende om økonomiske og administrative kostnader knyttet til forslaget: ”En eventuell prøveordning for inndragning av bevilling på stedet som beskrevet under kapittel 3 vil kunne innebære noen økonomiske og administrative konsekvenser. Departementet viser til at ordningen slik den er beskrevet foreløpig er midlertidig og frivillig, samt til at det kun dreier seg om mindre endringer i saksgang som allerede finner sted. Forslaget innebærer en mindre utvidelse av arbeidet for kontrollører, og dette fører til behov for noe mer opplæring. Utgiftene knyttet til en slik ordning må inngå som en del av kommunenes vurdering av om slik kompetansetildeling er ønskelig. Forslaget vil kunne gi noe økt behandling hos kommunene og fylkesmennene ved klage. Departementet antar imidlertid at dersom forskriften fører til økt overholdelse av regelverket, vil dette kunne innebære mindre arbeid med kontroll og sanksjoner på lang sikt.”

Det er flere forhold som gjør at rådmannen er meget betenkt over den skisserte ordningen.

Trondheim kommune

For det første vil en slik ordning medføre at bevillingshaver mister retten til å uttale seg før bevillingen inndras. I henhold til forvaltningsloven § 16, 1. ledd skal part som ikke allerede ved søknad eller på annen måte har uttalt seg i saken, varsles før vedtak treffes og gis høve til å uttale seg innen en nærmere angitt frist. Varsel om vedtak kan unnlates, dersom slik varsling ikke er praktisk mulig eller vil medføre fare for at vedtaket ikke kan gjennomføres, jf. forvaltningsloven § 16, 3. ledd, bokstav a. Dette vil i følge departementet være tilfelle ved umiddelbart vedtak om inndragning.

Departementet skriver at en representant for bevillingshaver, typisk styrer eller stedfortreder, må kontaktes av kontrollørene under endt kontroll og få mulighet til å gi umiddelbare kommentarer til kontrollørenes funn. Disse kommentarene må vurderes av kontrollørene før vedtak fattes.

Rådmannen vil her henwise til høringsnotatet pkt. 3.6.3 hvor departementet skriver følgende: ” Når det gjelder utvidede muligheter for politiet til å stenge salgs- og skjenkesteder vil departementet vise til at hensynet til rettssikkerhet, herunder kontradiksjon, tilsier at man i størst mulig grad bør forhindre umiddelbar stengning av steder, og at overholdelse av regelverket i størst mulig grad ivaretas av bevillingsmyndighetene eller den bevillingsmyndigheten gir fullmakt.”

Politiet har hjemmel både i alkoholloven og serveringsloven til å stenge et salgs- eller skjenkested når det er nødvendig for å hindre forstyrrelse av offentlig ro og orden, ivareta enkeltpersoners eller allmennhetens sikkerhet eller for å avverge eller stanse lovbrudd. Etter det rådmannen er kjent med er disse hjemlene ikke benyttet ofte i Trondheim.

Rådmannen kan ikke se at behovet for å inndra en bevilling på stedet er så overhengende at det forsvarer at rettssikkerhetsprinsipper må tilsidesettes som beskrevet. Etter rådmannens formening ivaretar politiets stengningsadgang behovet for å måtte stenge et sted umiddelbart.

For det andre er det nødvendig å påpeke at kontrollørene vil få en særdeles krevende arbeidssituasjon. Rådmannen mener det er grunn til å frykte at samarbeidsklimaet mellom kommune og bransje vil svekkes ved en slik ordning og at dette vil påføre kontrollørene en belastning når de er på kontroll. Som kontrollør kan man oppleve ubehagelige situasjoner. For eksempel hender det at gjester – som forstår at det foregår en kontroll – blir nærgående og ikke alltid like hyggelige. Dette kan bl.a. skyldes at de er bekymret for at kontrollen skal medføre at deres stamsted mister sin bevilling. Når det blir kjent at kontrollørene endog kan inndra bevillingen umiddelbart, vil dette lett føre til konfliktsituasjoner.

Det er i denne sammenheng nødvendig å vise til at politiet har et helt annet utgangspunkt enn våre kontrollører ved en umiddelbar stengning. Politiet er langt bedre rustet til å håndtere de situasjoner som måtte oppstå. De har i motsetning til kontrollørene maktmidler til rådighet og de kan lettere tilkalle forsterkninger. Politiet har også gjennom sin utdanning og praksis en helt annen forutsetning for å takle de problematiske situasjoner. Kontrollørene går stort sett sammen to og to og ved en eventuell situasjon der de vurderer å inndra bevillingen, vil de sjelden kunne tilkalle hjelp fra andre kontrollører. En mulighet er selvfølgelig å tilkalle politiet og så håpe på at de har anledning til å stille.

Videre vil rådmannen påpeke at i mange kommuner er kontrollørene ikke ansatt. Rådmannen mener derfor at departementet må avklare om den skisserte ordningen er i tråd med forvaltningsloven. Departementet skriver kun at ”Det kan også være betenkelig at kontrollører som ikke er ansatt i kommunen, skal kunne fatte vedtak om inndragning i de tilfeller hvor kommunen engasjerer andre til å foreta kontroll.”

Departementet skriver at ”Etter dette bør en slik reaksjonsmulighet etter departementets syn bare benyttes ved overtredelse av bestemmelser som har særlig sammenheng med alkohollovens formål – overtredelser hvor det er særlig

Trondheim kommune

viktig at bruddet opphører øyeblikkelig.” Rådmannen vil her bemerke at så snart kontrollørene tar kontakt med ansvarshavende og redegjør for sine observasjoner av lovbrudd, vil ansvarshavende som regel rydde opp i forholdene umiddelbart. For eksempel vil en åpenbart påvirket person bli vist ut. Det er ikke nødvendig å inndra bevillingen for at bruddet skal opphøre øyeblikkelig.

En inndragning av bevilling resulterer i tapt omsetning for bevillingshaver. Det vil derfor fort oppstå krav om erstatning. Departementet drøfter på side 26 i hvilken grad kommunen vil være erstatningsansvarlig. Til dette vil rådmannen bemerke at i Trondheim er det praksis for å gi tillatelse til utsatt iverksettelse av vedtaket inntil klagen er avgjort. Dette for at bevillingshaver skal få anledning til å få saken prøvet hos Fylkesmannen før inndragningen blir effektivert. En annen side ved saken er at kommunen – ved en eventuell oppheving av vedtaket – ikke pådrar seg et erstatningskrav grunnet tapt omsetning. Etter rådmannens oppfatning er risikoen for å bli pålagt erstatningsansvar etter en umiddelbar stegning grunn nok til ikke å søke om å delta i en slik ordning.

Departementet spør om høringsinstansenes syn på hva som vil være ”innen rimelig tid” for kommunen å fatte et vedtak som enten stadfester, utvider eller forkorter lengden på inndragningen. Det kan for øvrig også tenkes at kommunen kan komme til at et vedtak fattet av kontrollørene ikke er gyldig eller i uoverensstemmelse med den alkoholpolitikken kommunen ønsker.

I Trondheim behandles inndragningssaker først i bevillings- og kontrollutvalget for deretter å avgjøres av formannskapet. Fra saken sendes til bevillings- og kontrollutvalget til saken er avgjort av formannskapet går det 19 dager. Det må også tas høyde for at utvalget eller formannskapet kan utsette saken. I tillegg til disse dagene må man regne med antall dager som bevillingshaver skal ha til rådighet for å uttale seg og den tiden det tar for administrasjonen å behandle saken. Til vanlig gis tre ukers frist for å uttale seg. Departementet sier intet om hvor lang frist bevillingshaver bør få. Hvor lang tid administrasjonen bruker varierer fra sak til sak, men fire-fem dager må påregnes, og ofte kan det ta lengre tid. Og rent praktisk må man også ta høyde for bl.a. ferieavvikling. I mindre kommuner kan det være kun én person som arbeider med disse sakene. Forannevnte synliggjør vanskelighetene med den skisserte ordningen.

Rådmannen vil etter dette ikke anbefale en ordning der kontrollørene inndrar bevillingen umiddelbart.

Til punkt 4 – Lokale produsenter av alkoholholdige drikkevarer

Departementet foreslår en ny og forenklet ordning for tilvirkning av alkoholholdig drikk som inneholder inntil 4,7 volumprosent alkohol for salg i egen virksomhet.

Hovedelementene i forslaget er:

- Kommunen kan etter en skjønnsmessig vurdering utvide en salgsbevilling til også å omfatte tilvirkning av drikk som inneholder inntil 4,7 volumprosent alkohol for salg i egen virksomhet.
- Utvidelsen kan skje samtidig med at salgsbevilling gis eller på et senere tidspunkt.
- Det åpnes for samproduksjon der samme bevillingshaver har både salgsbevilling utvidet til å omfatte tilvirkning for salg i egen virksomhet og skjenkebevilling utvidet til å omfatte tilvirkning for skjenking i egen virksomhet.
- Det foreslås ikke særskilt bevillingsgebyr knyttet til ordningen.

Forslaget representerer et begrenset unntak fra alkoholloven kapittel 6, som bestemmer at all tilvirkning av alkohol, med unntak av tilvirkning av øl og vin til eget bruk, krever statlig tilvirkningsbevilling. Forslaget speiler de allerede eksisterende ordningene med utvidet skjenkebevilling med rett til import eller tilvirkning for skjenking i egen virksomhet og utvidet salgsbevilling med rett til import eller

Trondheim kommune

tilvirkning for salg i egen virksomhet, se ot.prp. nr. 42 (2001-2002).

Ad produksjon av alkoholholdig drikk

Produksjon av alkoholholdig drikk kan i dag skje på følgende grunnlag:

1. Alminnelig tilvirkningsbevilling gitt av Helsedirektoratet.
2. Utvidet skjenkebevilling (rett til tilvirkning som utvidelse av skjenkebevilling gitt av kommunen).

Ad salg av alkoholholdig drikk

Salg av alkoholholdig drikk som inneholder 4,7 volumprosent eller mindre, kan skje på grunnlag av kommunal salgsbevilling. Den som har tilvirket slik alkoholholdig drikk, kan selv oppnå rett til salg. Vedkommende kan kun selge varer som er levert av en som har tilvirknings- eller salgsbevilling eller som kan drive engrossalg, eller som er innført med hjemmel i tredje ledd eller av AS Vinmonopolet med hjemmel i § 2-1 annet ledd, se alkoholloven § 3-1 sjette ledd. **Vedkommende kan ikke selge varer han selv har produsert i kraft av utvidet skjenkebevilling, da slik utvidelse ikke gir rett til engrossalg – kun til skjenking i egen virksomhet.**

Departementet mener at det vil være hensiktsmessig å legge til rette for at drikk som inneholder inntil 4,7 volumprosent alkohol som er tilvirket i kraft av utvidet skjenkebevilling, også skal kunne selges i egen virksomhet. Det er forståelig at det er ønskelig å kunne tilby kunden å kjøpe med seg varen hjem, ikke kun skjenke varen for konsum på stedet.

Departementet foreslår at det innføres en ny ordning som gir mulighet til å søke om å få salgsbevilling utvidet til også å gjelde tilvirkning av alkoholholdig drikk som inneholder inntil 4,7 volumprosent alkohol for salg i egen virksomhet. Slik søknad vil kunne fremmes enten vedkommende allerede har rett til tilvirkning i henhold til utvidet skjenkebevilling eller ikke.

Rådmannen kan få orientere om ingen har søkt om bevilling til tilvirkning for skjenking i egen virksomhet i Trondheim.

Rådmannen har ingen merknader til de foreslåtte endringene.

Til kapittel 5 – Endringer i forbudet mot auksjon for alkoholholdig drikk

Alkoholloven § 8-6 stiller opp forbud mot bruk av alkoholholdig drikk som gevinst eller premie. Første ledd fastslår at det er forbudt å auksjonere bort eller bruke alkoholholdig drikk som gevinst eller premie og å la dette skje. Forbudet gjelder også mellom næringsdrivende. Helse- og omsorgsdepartementet foreslår å unnta auksjoner mellom næringsdrivende (bevillingshavere, importører og grossister) fra forbudet, slik at auksjon mellom disse blir tillatt. Videre foreslår departementet at AS Vinmonopolet gis rett til å avholde auksjon av alkoholholdig drikk for private.

Rådmannen har ingen merknader til forslagene.

Til kapittel 6 - Gebyrer

Etter alkoholloven kreves gebyrer knyttet til salgs-, skjenke- og tilvirkningsbevillinger. Gebyrene skal gjenspeile de totale utgiftene til behandling av og kontroll med bevillingene. Størrelsen på salgs- og skjenkebevillingsgebyrene vurderes samlet, mens størrelsen på tilvirkningsbevillingsgebyrene vurderes separat fra de andre gebyrene. Størrelsen på bevillingsgebyrene bør vurderes med jevne mellomrom for i tilstrekkelig grad å samsvare med de utgiftene som gebyrene skal dekke. Gebyrene for salgs- og skjenkebevillinger ble siste gang regulert f.o.m. 1. januar 2006, og gebyrene for tilvirkningsbevillinger ble sist regulert 1. juli 2005. Det er etter departementets syn derfor et behov for å se på gebyrsatsene

Trondheim kommune

igjen nå. Det er også et behov for å vurdere et system som enklere vil sikre en mer jevnlig korrigering av gebyrene enn i dag.

Det foreslås ingen endringer i bevillingsgebyrene ved salg og skjenking av alkoholholdig drikk, bortsett fra at minstegebyret for salg øker fra kr 1200 til kr 1300 og at minimumsgebyret for skjenking økes fra kr 3500 til kr 3800. Bevillingsgebyret for ambulerende bevilling økes fra kr 250 til kr 270. Videre foreslås at gebyrene jevnlig justeres i tråd med endringer i konsumprisindeksen.

Rådmannen tiltrer departementets forslag.

Til kapittel 7 – Aldersgrensebestemmelsene – unntak for fagbrev og presisering av forholden til alkoholsvak drikk

Til 7.1 - Unntak fra fagbrev

Departementet foreslår å gjøre unntak fra aldersgrensebestemmelsene for den som selger, utleverer eller skjenker alkoholholdig drikk, når denne har fagbrev som resepsjonist.

Rådmannen tiltrer departementets forslag.

Til 7.2 – Presisering av aldersgrensebestemmelsene

Departementet foreslår at man i § 1-5 tar inn en presisering av at aldersbestemmelsene også gjelder for alkoholsvak drikk, dvs. drikk som inneholder mellom 0,7 og 2,5 volumprosent alkohol.

Forslaget innebærer ingen realitetsendring.

Rådmannen tiltrer departementets forslag.

Til kapittel 8 – Unntak fra tvisteloven § 1-5

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår at det i alkoholloven tas inn en bestemmelse som gjør unntak fra tvisteloven § 1-5 om hvem søksmål om gyldigheten av forvaltningsvedtak skal rettes mot, slik at søksmål kan rettes mot kommunen.

Fra høringsnotatet hitsettes: "Etter alkoholloven § 1-16 kan kommunale vedtak i skjenkebevillingsaker etter alkoholloven § 1-8 og kapittel 3, 4 og 7 påklages til Fylkesmannen. Fylkesmannen kan prøve om vedtaket er innholdsmessig lovlig, er truffet av rette organ og om det er blitt til på lovlig måte. Klageadgangen ble tatt inn i alkoholloven med virkning fra 1. januar 1998. Fylkesmannen kompetanse i klagesaker etter alkoholloven er begrenset til lovlighetskontroll, og formuleringen er hentet fra kommuneloven § 59. Bakgrunnen for at Fylkesmannens kompetanse er begrenset til lovlighetskontroll er at kommunene er gitt stor frihet til å utforme en lokalt tilpasset alkoholpolitikk. Fylkesmannen kan ikke overprøve kommunens skjønn, da dette i realiteten ville innebære en begrensning i kommunenes alkoholpolitiske frihet. I det tilfelle at Fylkesmannen finner at kommunenes vedtak ikke er innholdsmessig lovlig, truffet av rette organ eller blitt til på lovlig måte, bør Fylkesmannen oppheve vedtaket og sende det til kommunen for ny behandling. Dersom Fylkesmannen skulle fatte nytt vedtak i saken, ville dette i realiteten innebære en forflytning av utformingen av alkoholpolitikken til Fylkesmannen.

Tvisteloven § 1-5 omhandler hvem søksmål om gyldigheten av offentlige vedtak skal rettes mot. I henhold til denne bestemmelsens første punktum skal søksmål om gyldigheten av forvaltningsvedtak reises mot den myndighet som har truffet avgjørelsen i siste instans. Dette innebærer at rette saksøkt i bevillingsaker hvor Fylkesmannen har fattet vedtak som sisteinstans, er staten ved vedkommende departement. Før ny tvistelov trådte i kraft 1. januar 2008 kunne part i skjenkebevillingsaker velge om søksmål skulle rettes mot kommunen eller Fylkesmannen."

Rådmannen tiltrer departementets forslag.

Trondheim kommune

Til kapittel 9 – Statistikkinformasjon

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår at kommunene pålegges plikt til å gi informasjon til Sirius og at innhaver av bevilling til avgiftsfritt salg på flyplass pålegges å sende informasjon om sin omsetning til Sirius.

Sirius foretar årlig en undersøkelse om kommunenes forvaltning av alkoholloven. I den forbindelse sendes det ut et spørreskjema til samtlige kommuner hvor disse bes om å fylle ut informasjon om bl.a. antall salgs- og skjenkesteder, kontroll, reaksjoner og salgs- og skjenketider. Kommunene har ingen plikt til å fylle ut skjemaet.

Trondheim svarer årlig på denne undersøkelsen.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på om ovennevnte plikt bør tas inn i alkoholforskriften eller om datagrunnlaget skal hentes inn gjennom KOSTRA og med hjemmel i rapporteringsforskriften.

Rådmannen har ingen merknader til forslaget som er å forskriftsfeste hjemmelen i alkoholforskriften.

Til kapittel 10 – Tilgjengelighet til salgs- og skjenkesteder

Helse- og omsorgsdepartementet viser til at spørsmålet om tilgjengelighet til skjenkesteder for personer med nedsatt funksjonsevne har vært tatt opp. Departementet deler synet på at det er viktig at personer med nedsatt funksjonsevne sikres tilgang til offentlige steder på lik linje med andre. Departementet har derfor nøye vurdert om det bør tas inn en bestemmelse i alkoholloven om tilgjengelighet til skjenkesteder for personer med nedsatt funksjonsevne.

Departementet skriver følgende: "Alkoholovens formål er gjennom regulering av innførsel og omsetning av alkoholholdig drikk, i størst mulig grad, å begrense de samfunnsmessige og individuelle skader bruk av alkohol kan innebære. Det er viktig at man har fokus på alkoholovens formål når man skal vurdere eventuelle endringer i loven. Formål som ikke naturlig faller inn under lovens formål, bør etter departementets syn ikke reguleres i alkoholloven. Dette er viktig for å forhindre at loven uthules, blir mindre oversiktlig og mister fokus på formålet, nemlig reduksjon av alkoholrelaterte skader. Alkoholloven er stadig under et ikke ubetydelig press for å regulere formål som ligger utenfor lovens formål, og som heller ikke har en naturlig sammenheng med alkoholovens formål. Lovregulering av tilgjengelighet er slik departementet ser det ikke et hensyn som faller inn under alkoholovens formål, og det bør av den grunn ikke reguleres i alkohollovgivningen. Tilgjengelighet til alle steder som er åpne for offentligheten, er viktig, men bør etter departementets syn reguleres i lovgivningen som regulerer dette, uten at skjenkesteder fremheves spesielt. Både plan- og bygningsloven og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven inneholder generelle regler om tilgjengelighet. I den grad nedsatt funksjonsevne omfattes av straffelovgivningen (jf. ny straffelov § 186 – ikke trådt i kraft), vil § 1-8 tredje ledd komme til anvendelse."

Rådmannen er enig med departementet at alkoholloven ikke bør regulere tilgjengelighet til skjenkesteder for personer med nedsatt funksjonsevne.

Til kapittel 11 - 18

I disse kapitlene foreslås en del endringer i lov/forskrift som ikke innebærer noen realitetsendringer. Det foreslås også en endring av feil henvisning i alkoholforskriften § 8-1, 2. ledd. I tillegg foreslås en endring i vinmonopolloven som ikke har betydning for kommunen.

Rådmannen har ingen merknader til de foreslåtte endringene.

Konklusjon

Formannskapet slutter seg til Helse- og omsorgsdepartementets forslag til endringer i alkohollovgivningen slik det er kommet til uttrykk i departementets høringsnotat av 23.09.09, med

Trondheim kommune

følgende reservasjoner og tillegg:

- formannskapet fraråder at det innføres en ordning der salgs- og skjenkekontrollørene gis myndighet til å inndra en bevilling på stedet
- formannskapet ber om at det utarbeides sentrale retningslinjer/håndbok om opplæring av salgs- og skjenkekontrollører.

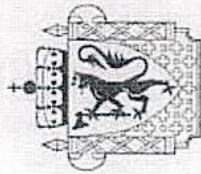
Rådmannen i Trondheim, 4. desember 2009

Elin Rognes Solbu
kommunaldirektør

Gunhild Donali
fagansvarlig

Vedlegg:
Høringsnotat
Tallmateriale fra politiet

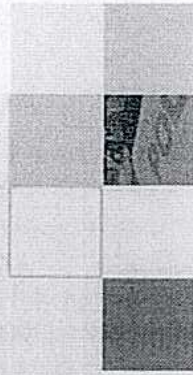

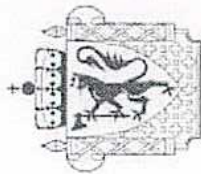
POLITIET

Sør-Trøndelag politidistrikt

Hva er status etter 1.10.08?

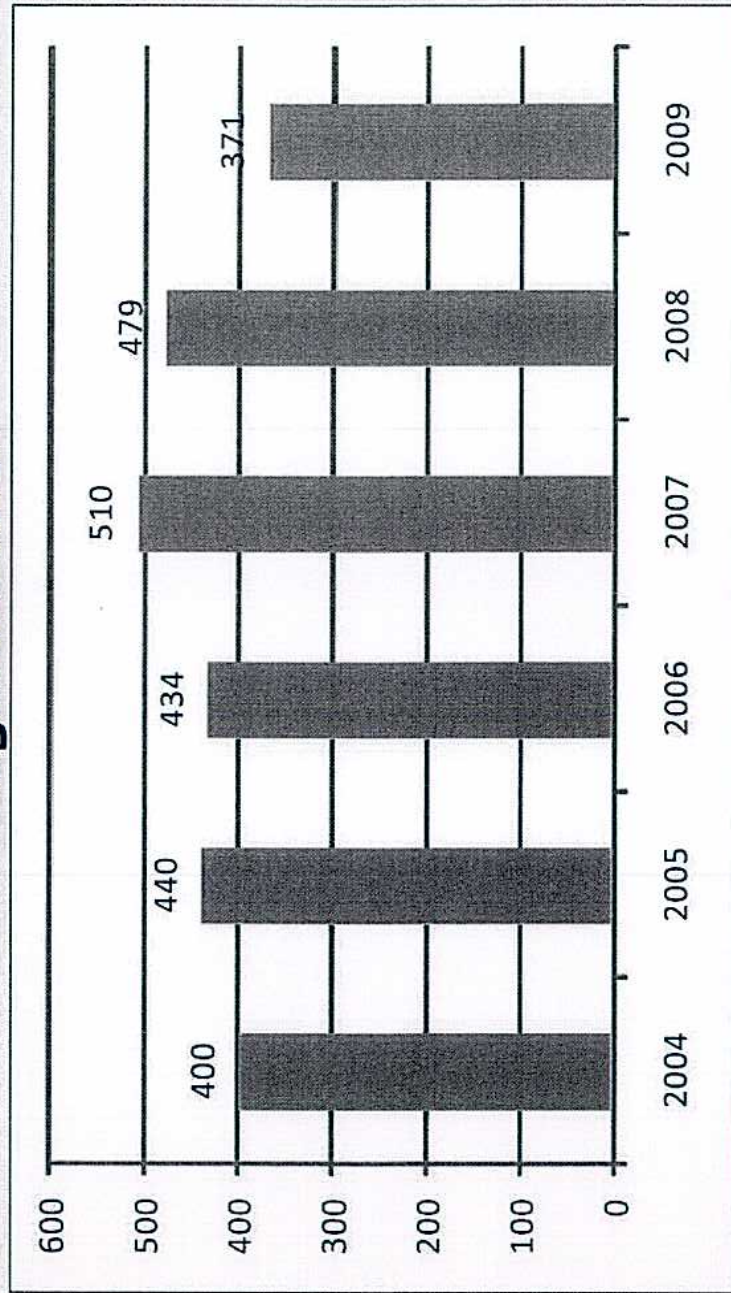

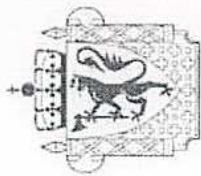
POLITIET

Sør-Trøndelag politidistrikt

Voldsutviklingen Trondheim Jan-Sept 2004-2009 Legemssaker

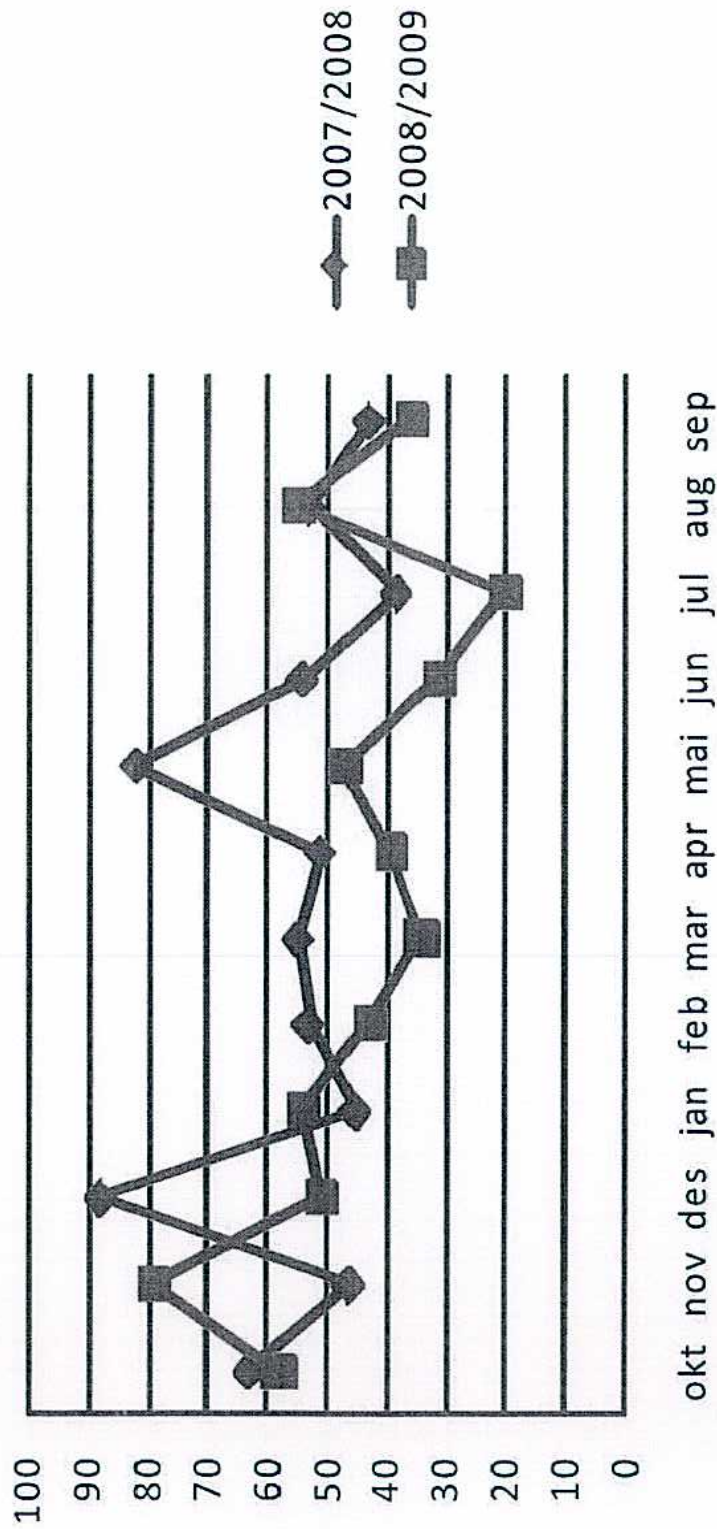

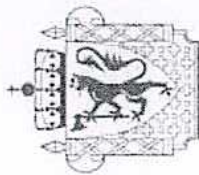
Sør-Trøndelag politidistrikt

POLITIET

Legemssaker i Trondheim - okt - sep

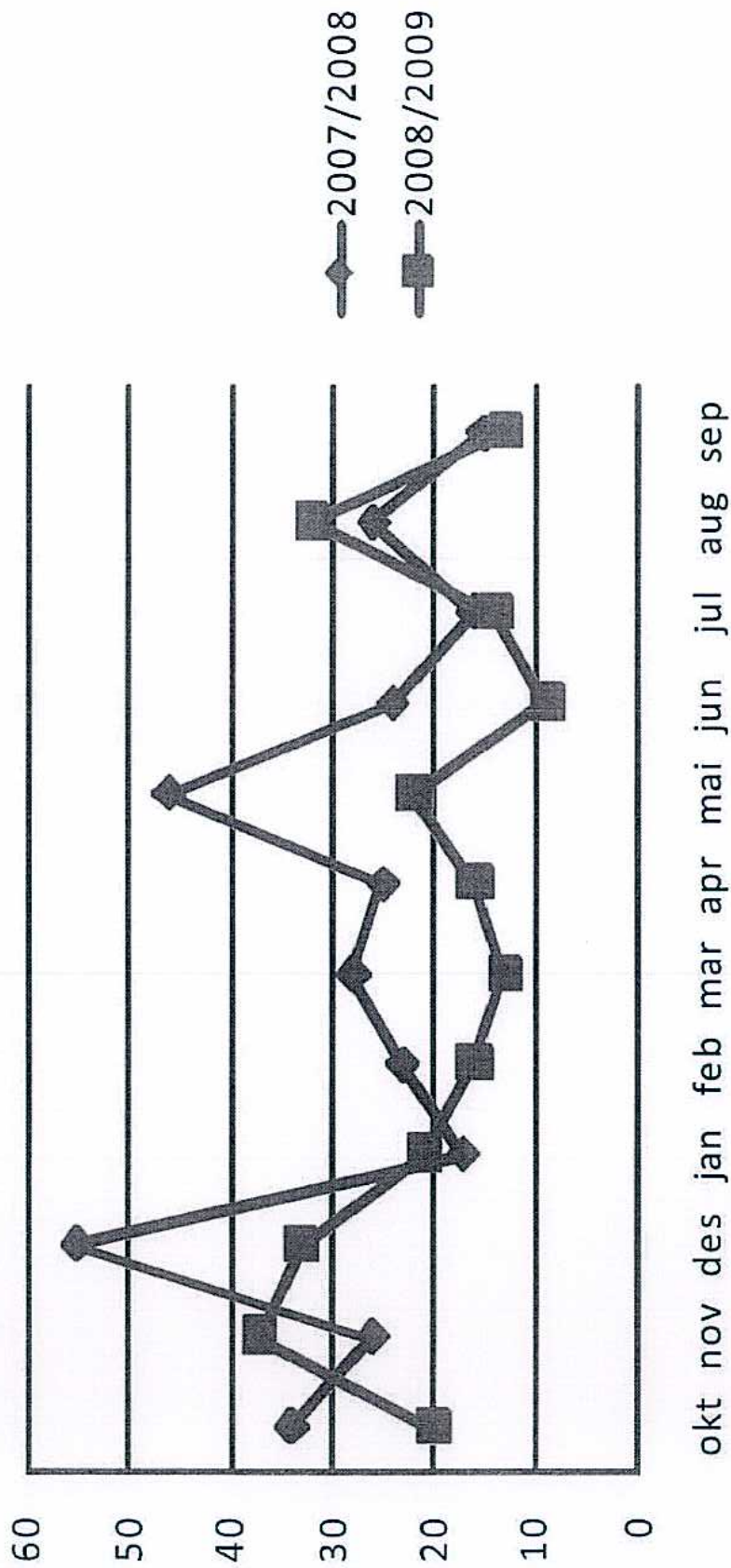

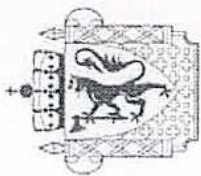
Sør-Trøndelag politidistrikt

POLITIET

Legemssaker i Midtbyen - okt - sep

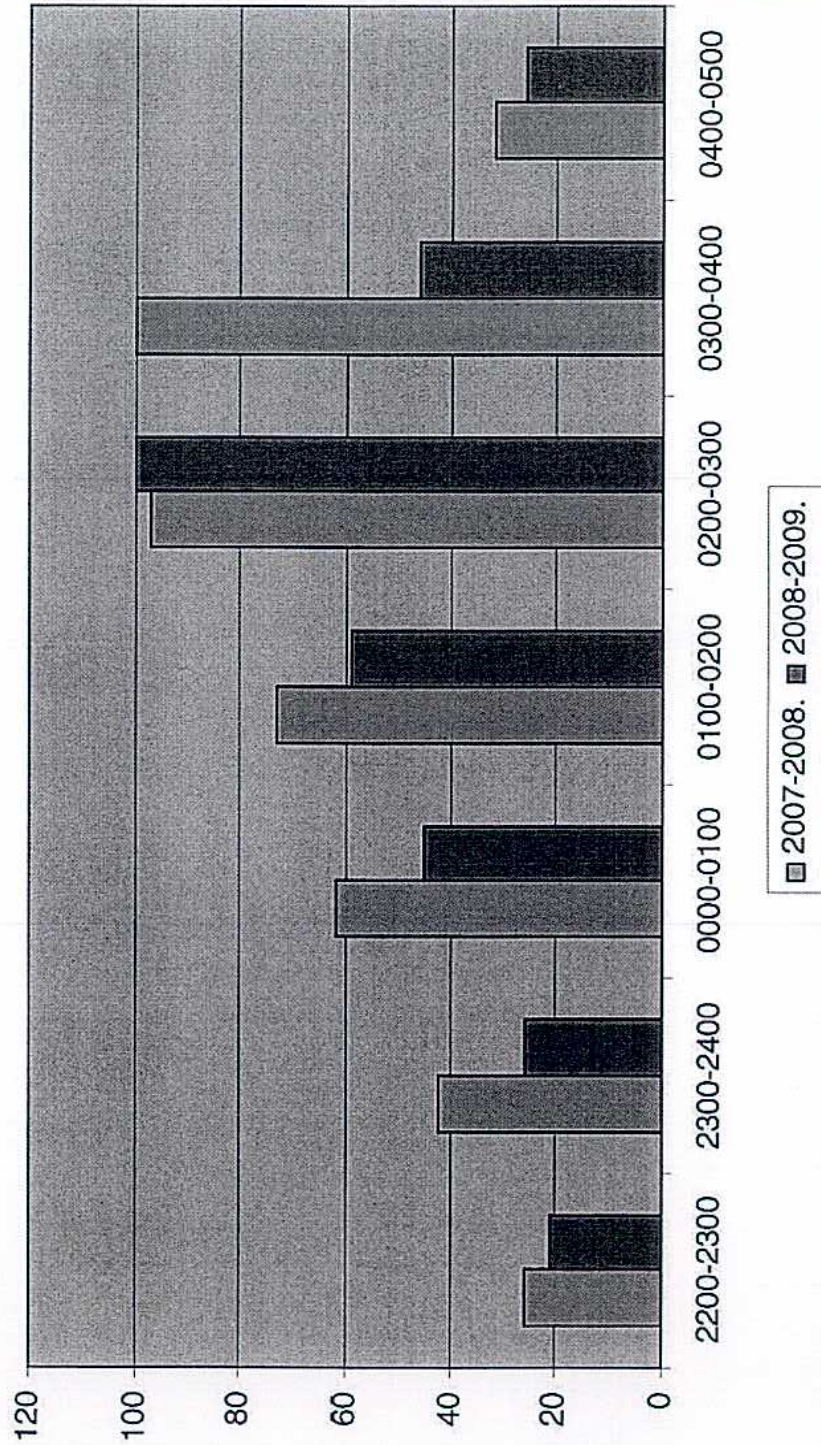

Sør-Trøndelag politidistrikt

POLITIET

**Gjerningstidspunkt - legemskrenkelser i Trondheim kommune
i perioden oktober - juli**

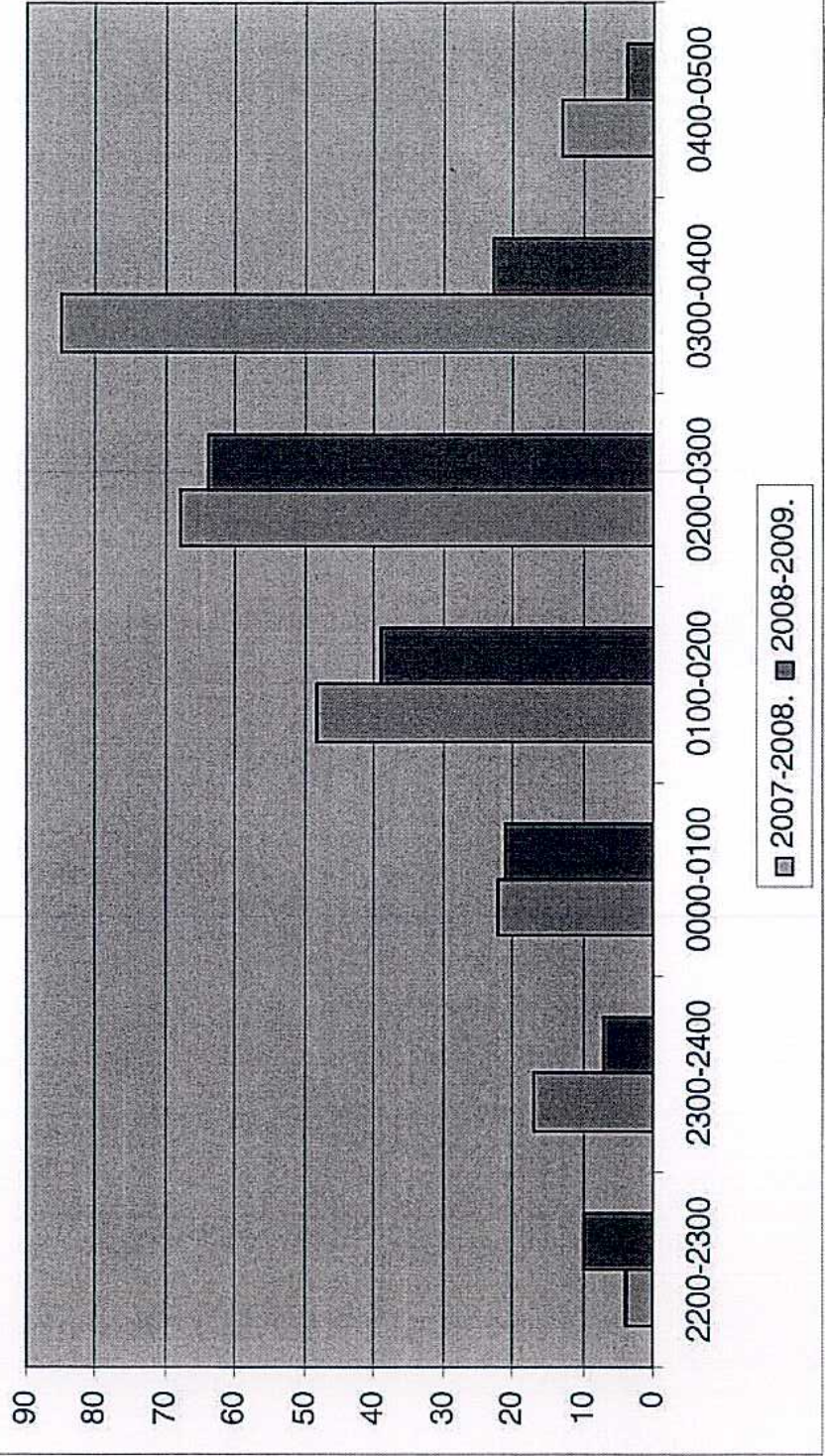

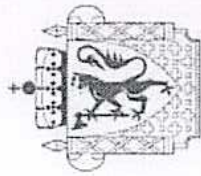
POLITIET

Sør-Trøndelag politidistrikt

**Gjerningstidspunkt - legemssaker i Trondheim sentrum
(Midtbyen sone) i perioden oktober - juli**

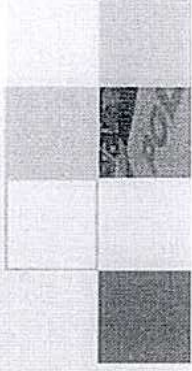

POLITIET

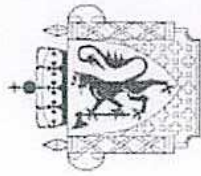
Sør-Trøndelag politidistrikt

Legemssaker - gjerningssted

- I perioden okt 07 – sep 08 var gjerningsstedet i 50% av sakene i Midtbyen sone
- Samme periode ett år senere (okt 08 – sep 09) var det i 45% av sakene oppgitt et gjerningssted i Midtbyen sone

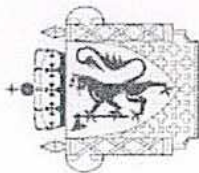
POLITIET

Sør-Trøndelag politidistrikt

Utviklingen i legemssakene

- Sammenligner man perioden okt 07 – sep 08 med perioden okt 08 – sep 09, ser vi en reduksjon på 18,5% i antallet saker i Trondheim
- I Midtbyen sone er reduksjonen på 26,6%
- Reduksjonen utenfor Midtbyen sone er på 10,4%

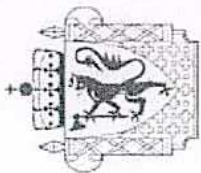
POLITIET

Sør-Trøndelag politidistrikt

Antall legemssaker i Midtbyen sone

- Hele 2004: 245 anmeldelser
- Pr. 1.10.08: 222 anmeldelser
- Pr. 1.10.09: 164 anmeldelser

POLITIET

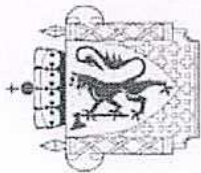
Sør-Trøndelag politidistrikt

Gjerningssted - politisoner

Politisoner	2007-2008	2008-2009
Møllenberg	28	26
Heimdal	26	17
Lademoen	20	10
Ranheim	18	13
Havstein	16	13
Kattem	16	10
Nardo	15	3
Risvollan	15	23
Flatåsen	13	6
Halset	12	8
Kolstad	12	8
NTH	11	11
Ila	10	3
Singsaker	10	7
Tillerbyen	10	9
Øya	10	16
Blussvoll	9	2
Lade	9	16

Politisoner	2007-2008	2008-2009
Strindheim	8	12
Romølslia	6	7
Strinda	6	6
Ugla	6	4
Fossegrenda	5	1
Brattøra	4	1
Bromstad	4	2
Sverresborg	4	7
Byneset	3	2
Leinstrand	3	1
Tunga	3	2
Sjetnemarka	2	0
Bjørkmyr	1	0
Jonsvatnet	1	4
St Olavs hospital	1	1
Torgård	1	1
Bymarka	0	2

POLITIET

Sør-Trøndelag politidistrikt

Vold – Sentrum ps uke 1-38 Liv, legeme, helbred

Gjerningsdag	2007	2008	2009
Mandag	52	25	15
Tirsdag	25	42	20
Onsdag	40	29	22
Torsdag	47	29	40
Fredag	50	55	43
Lørdag	93	87	72
Søndag	134	110	80
Totalt	441	377	292